

Nr 49.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till vissa byggnadsarbeten å Bogesunds egendom, m. m.; givna Stockholms slott den 11 februari 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

G. E. Sträng.

Sammanfattning.

Bemyndigande begäres för Kungl. Maj:t att å Bogesunds egendom upplåta mark till försöksfält för statens skogsforskningsinstitut, övningsskog för skogshögskolan, skogsvårdsgård för skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län samt övningsområde för sjökrigsskolan. I samband härmed äskas anslag å 30 000 kronor till byggnadsarbeten å försöksfältet samt å 23 000 kronor till byggnadsarbeten å övningsskogen. Slutligen hemställas om ett anslag å 500 000 kronor till fortsatt upprustning av Bogesunds egendom.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för försvars-, finans- och folkhushållningsdepartementen anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om anslag till vissa byggnadsarbeten å Bogesunds egendom m. m. samt anför därvid följande.

Inledning.

Genom beslut den 30 mars 1946 förordnade Kungl. Maj:t med stöd av lagen om tvångsinlösen av vanhävdad jordbruksegendom, att Bogesunds egendom i Östra Ryds socken, Stockholms län, skulle mot lösen avstås till kronan och att domänstyrelsen skulle för kronans räkning taga egendomen i besittning. Sedan en särskild utredning verkställts rörande dispositionen av egendomen (Bogesundsutredningen), framlade Kungl. Maj:t i propositionen nr 128 till 1948 års riksdag på grundval av utredningen vissa förslag i ämnet. Dessa inneburo i huvudsak, att jordbruket och skogsbruket skulle iståndsättas. Någon slutgiltig plan för egendomens utnyttjande ansågs emellertid icke böra framläggas med hänsyn till att de framtida behoven av mark på egendomen icke kunde överblickas. Enligt vad som uttalades i propositionen syntes emellertid vissa förutsättningar föreligga för att egendomens huvudgård, säteriet Bogesund 1¹, skulle kunna användas för jordbrukets försöksverksamhet. Det förutsattes dock att denna fråga skulle ytterligare utredas. Vidare föreslogs i propositionen, att till inlösen av Bogesunds egendom skulle anvisas ett investeringsanslag av 12 900 000 kronor och till kostnaderna under budgetåret 1948/49 för iståndsättande av egendomen skulle anvisas ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor. Riksdagen framställde icke någon erinran mot vad sålunda anförts samt anvisade de begärda anslagen (skr. nr 312).

Den 30 juni 1948 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst fyra sakkunniga för att verkställa utredning rörande utnyttjande av huvudgården vid Bogesunds egendom i försöksverk-

samheten. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades såsom sakkunniga överinspektören vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, professorn Y. H. Gustafsson, tillika ordförande, byråchefen i domänstyrelsen K. E. Holmström, professorn vid lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök N. Olsson samt agronomen K. A. Örborn.

Med skrivelse den 19 november 1948 ha de sakkunniga, vilka antagit benämningen försöksgårdsutredningen för Bogesund, överlämnat betänkande i ämnet.

Över betänkandet ha remissutlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

I skrivelser den 5 november 1948 ha domänstyrelsen samt styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut föreslagit, att västra delen av Bogesunds egendom skulle upplåtas till försöksfält för skogsforskningsinstitutet. Samma myndigheter ha i skrivelser den 20 januari 1949 även ifrågasatt, att å egendomen skulle upplåtas ett område till övningsskog för skogshögskolan. Vidare har skogsstyrelsen i skrivelse den 12 januari 1949 hemställt, att å egendomen måtte anordnas en skogsvårdsgård. Arméns fortifikationsförvaltning har i skrivelse den 27 november 1948 anhållit, att ett område av egendomen skulle upplåtas såsom övningsplats för sjökrigsskolan. Slutligen har domänstyrelsen i skrivelse den 27 november 1948 åskat medel för fortsatt upprustning av egendomen.

Jag torde få redogöra för de olika förslagen var för sig. Då enligt min mening slutlig ställning nu ej bör tagas till frågan om inrättande av en försöksgård å Bogesund, torde jag beträffande detta förslag få inskränka mig till att i korthet ange dess huvudsakliga innehåll.

Försöksgård å Bogesund.

Förslaget. Utredningen har funnit, att Bogesunds egendom är lämplig såsom försöksgård på animalieproduktionens och speciellt mjölkproduktionens område, samt att förutsättningarna för byggnadsförsök vid egendomen äro gynnsamma. I anslutning härtill har utredningen föreslagit, att vid Bogesund skola bedrivas dels byggnadstekniska och byggnadsfunktionsmässiga försök, dels jordbruksekonomiska och jordbrukstekniska försök, dels husdjursförsök och dels vissa andra mera speciella försök. Huvuduppgiften för en dylik försöksverksamhet har utredningen ansett böra vara att söka belysa sambandet mellan ekonomibyggnadernas utformning och animalieproduktionen. Endast i den mån försöksarbetena inom detta område icke stördes, borde andra problem rörande animalieproduktionens förutsättningar upptagas till behandling.

I fråga om försöksgårdens omfattning har utredningen uttalat, att enbart Bogesunds huvudgård icke vore tillräcklig för ändamålet. Försöksgården borde omfatta, förutom huvudgården, gården Söderby-Sundby samt torpen Ellboda och Myran, utgörande en total areal av omkring 250 hektar. Där-

utöver har emellertid utredningen av särskilda skäl föreslagit, att även Kullön skulle läggas till försöksgården. Å försöksgården har en kreatursbesättning av cirka 100 mjölkkor och 75 ungdjur ansetts erforderlig.

Beträffande försöksgårdens organisation har utredningen funnit det mest ändamålsenligt, att gården i likhet med övriga försöksgårdar på jordbrukets område skulle inordnas under lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Slutligen har utredningen föreslagit ett flertal byggnadsarbeten för försöksgårdens behov. Det må framhållas, att vissa av dessa arbeten för de berörda delarna av Bogesunds egendom innefatta ändring i den uppställningsplan rörande egendomen, som uppgjorts av Bogesundsutredningen och närmare redovisats i förenämnda proposition nr 128/1948.

Yttrandena. Utredningens förslag har i princip tillstyrkts av *de flesta remissinstanserna*. Dessa ha emellertid samtidigt gjort förbehåll och erinringar mot detsamma i olika avseenden. Sålunda har från flera håll understrukits, att förslagets genomförande icke finge hindra redan tidigare planerad försöksverksamhet eller minska den övriga försöksverksamhetens möjligheter. Vidare har anmärkts att de av utredningen verkställda kostnadskalkylerna troligen vore för låga. Även mot den föreslagna försöksgårdens lämplighet för ändamålet ha vissa erinringar gjorts.

Helt avstyrkande yttranden ha avgivits av *statskontoret, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk* samt *ledamoten av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, lantbrukaren Brofalk*. Såsom huvudsakligt skäl för avstyrkandet har anförts de oproportionerligt höga kostnader, som förslaget skulle medföra. Slutligen må nämnas, att Sveriges lantbruksförbund anført, att man i stället borde undersöka möjligheterna att förlägga den ifrågasatta försöksverksamheten till institutet för husdjursförädling vid Wiad.

Försöksfält för statens skogsforskningsinstitut.

Förslaget. *Domänstyrelsen* samt *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* ha i skrivelse den 5 november 1948 hemställt, att ett område om cirka 400 hektar å västra delen av Bogesunds egendom skulle upplåtas till försöksfält för skogsforskningsinstitutet. Områdets läge har närmare angivits å en vid skrivelsen fogad karta. I särskild skrivelse samma dag har sistnämnda styrelse anhållit, att till bestridande av vissa kostnader i samband med förslagets genomförande måtte anvisas ett belopp av 385 000 kronor.

Över framställningarna ha utlåtanden avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund och Sveriges skogsägareförbund.

Till motivering för ifrågavarande förslag har anförts, att skogsforskningsinstitutet för sin vetenskapliga verksamhet sedan länge vore i starkt behov

av ett försöksfält i närheten av Stockholm. Denna fråga hade blivit särskilt aktuell efter tillkomsten av den genetiska avdelningen år 1946. Försöksfältet skulle vara lämpligt för plantskolor och skogsvetenskapliga försök och måste därför uppfylla vissa elementära krav beträffande markbeskaffenhet, lättillgänglighet och utvidgningsmöjligheter. En ingående rekognoscering hade givit vid handen, att det för ändamålet bäst lämpade området i närheten av Stockholm vore västra delen av Bogesund. Detta område innehöller inalles cirka 400 hektar, varav omkring 90 hektar åker- och betesmark, samt bestode av brukningsenheterna Holminge, omfattande Holminge 1¹, samt förra torpen Nybygget och Träsket, ävensom Röskär, omfattande Röskär 1¹, Ernvik 1¹ och Sandvreten 1¹ (jämför prop. nr 128/1948).

Den försöksverksamhet, som skulle bedrivas å området, har sammanfattningsvis angivits skola omfatta i huvudsak följande arbetsuppgifter, nämligen anläggande av plantskolor, plantskolestudier, undersökningar rörande de svenska skogsträdens ärftliga konstitution och samspelet mellan arv och miljö, urvals- och korsningsarbete beträffande olika kvantitativa och kvalitativa egenskaper, analys av proveniensskillnadernas genetiska underlag, anläggande av modellplantager och i anslutning därtill analys av lämpliga korsningsförbindelser, anläggande av arkiv för plusträd, studium av dessas genetiska konstitution och reaktion mot miljöförändringar samt anläggande av arboretum för främmande trädslag.

I framställningen har anförts, att samtliga dessa arbetsuppgifter funnes upptagna i skogsforskningsinstitutets arbetsplaner, dock med undantag för anläggandet av ett trädarkiv. Avsikten med ett dylikt arkiv vore att där skulle sammanföras de värdefulla varianterna i de svenska skogarna. Dessa skulle på så sätt kunna bevaras för all framtid och ständigt stå till förfogande för växtförädlingen och skogsbruket genom distribution av ympkvishtar till olika intressenter. Domänverket, skogsvårdsstyrelserna och privata företag, anslutna till Föreningen för växtförädling av skogsträd och Sällskapet för praktisk skogsodling, hade utvalt ett stort antal s. k. plusträd, som skulle ställas till förfogande för arkiveringen. Arkivet hade avsetts att omfatta omkring 25 000 ympar av cirka 5 000 träd, företrädesvis tall, gran och björk.

I anslutning till det anförda har i skrivelsen angivits att det föreslagna försöksområdet syntes böra disponeras sålunda, att vid Röskär med dess särskilt lämpliga markbeskaffenhet skulle upprättas en central för plantskoledrift, bänkgårdar och skugggård. Dit borde dessutom förläggas växt-hus, trädgårdshus och bostad för trädgårdsmästare. I mån av behov kunde plantskolor även anläggas vid Sandvreten. Området vid Ernvik med dess mera kuperade terräng skulle tagas i anspråk för arboretet för främmande trädslag, medan till Holminge borde förläggas arkivet för genetiskt värdefulla träd. Området nära Träsket borde reserveras för vissa fröplantager. Permanenta genetiska och andra försök syntes kunna utläggas på olika platser inom försöksområdet. Försöksfälten vore avsedda att utbyggas successivt under en tidrymd av omkring tio år, varav huvuddelen under den närmaste fyraårsperioden.

Såsom villkor för upplåtelsen har föreslagits skola gälla, att inägoområdena skulle upplåtas till skogsforskningsinstitutet från den 14 mars 1949 med skyldighet för institutet att respektera gällande avtal om nyttjanderätt samt att från den tid, då institutet övertog förvaltningen, svara för å inägoområdena belöpande skatter och vägunderhåll m. m. Från sagda tid skulle vidare domänfonden i enlighet med vad som uttalats i prop. nr 158/1939 tillgodoföras ersättning för upplåtelsen genom särskilt å vederbörande huvudtitel anvisat anslag. Skogen inom området borde alltjämt kvarstå under domänstyrelsens förvaltning och intäkterna av den borde tillföras domänfonden. Skogsforskningsinstitutet borde dock äga rätt att efter samråd med domänstyrelsens lokalförvaltning verkställa av försöksverksamheten betingade huggningar och andra åtgärder. Med hänsyn till den stora betydelse, som ifrågavarande försöksverksamhet beräknades få för skogsbruket i allmänhet, borde någon avgäld för dispositionen av skogsmarken för försöksverksamhet ej utgå. Rätten till jakt och fiske å såväl inägor som skogsmark borde alltjämt disponeras av domänstyrelsen med iakttagande av att ifrågakommande upplåtelse ej bleve till hinder för institutets verksamhet.

Såsom förut nämnts har ett belopp av 385 000 kronor ansetts erforderligt för bestridande av vissa kostnader i samband med genomförandet av ifrågavarande förslag. Av nämnda belopp ha 125 000 kronor avsetts för anläggande av trädarkivet och 260 000 kronor för byggnadsarbeten. Härom har anförts följande.

I olika sammanhang ha medel anvisats till kostnaderna för utförande av samtliga de arbetsuppgifter, för vilka det föreslagna försöksfältet avsetts att användas. Ett undantag härifrån utgör dock trädarkivet, varför särskilda medel måste anvisas till detsamma, om det skall komma till stånd. Enligt inom skogsforskningsinstitutet verkställda beräkningar uppgå kostnaderna för arkivet till följande belopp,

Resor för insamling av ymppris samt transporter av ris ..	kronor	20 000
Arbetskostnader vid ympningen	»	85 000
Utplantering och transporter i samband därmed	»	10 000
Diverse kostnader	»	10 000

Summa kronor 125 000.

Förutom anläggnings- och underhållskostnader medför förläggandet av ett skogsvetenskapligt försöksfält till Bogesund även vissa byggnadskostnader m. m. Sålunda erfordras att trädgårds- och växthus samt vissa andra för verksamheten nödvändiga byggnader ävensom hägnader uppföras. Med hänsyn till att skötseln och bevakningen av anläggningarna fordra, att åtminstone trädgårdsmästaren stadigvarande bor på platsen, måste även en trädgårdsmästarbostad byggas. Däremot synas de praktikanter, som under sommarhalvåret komma att arbeta på försöksfältet, kunna förläggas i de på Holminge redan befintliga bostadshusen, vilka ursprungligen voro avsedda att iståndsättas för uthyrning till sommargäster. De nödvändiga byggnaderna och kostnaderna för deras uppförande m. m. framgå av följande sammanställning.

Trädgårdshus, innehållande 3 arbetsrum, 1 planteringsrum och 1 sorteringsrum samt vind och källare med pannrum	kronor	80 000
Växthus	»	75 000
Redskapsskjul och iskällare	»	15 000
Bänk- och skugggård	»	5 000
Stängsel och hägnader	»	25 000
Trädgårdsmästarbostad, även inrymmande expedition	»	45 000
Reparation av bostadshusen på Holminge	»	5 000
Inredning och utrustning	»	10 000
	Summa kronor	260 000.

De sammanlagda nybyggnads- och reparationskostnaderna m. m. uppgå till ungefär samma belopp, som beräknats för att förnya byggnadsbeståndet på Holminge, 95 000 kronor, och Röskär, 150 000 kronor, därest dessa brukningsenheter skulle fortbestå som jordbruk (jämför prop. nr 128 till årets riksdag). Ett bifall till förevarande förslag medför således, att de för iståndsättande av Bogesund beräknade och i princip av riksdagen godkända beloppen skulle kunna minskas med omkring 250 000 kronor. Samtidigt innebär förslaget, att investeringen i byggnader m. m. för statsverket blott bleve obetydligt större än den tidigare avsedda.

Med hänsyn till den stora betydelse för skogsnäringen, som trädarkivet skulle få, har föreslagits, att kostnaderna för anläggande av detsamma skulle utgå från diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter för trävaror. Däremot borde byggnadskostnaderna bestridas av statsmedel. Därest detta emellertid befundes icke böra ske, vore det motiverat att även dessa kostnader finge bestridas av nyssnämnda fondmedel. Såväl kostnaderna för trädarkivet som byggnadskostnaderna ha föreslagits skola fördelas på tre år.

I framställningen har slutligen i detta sammanhang framhållits att de medel, som enligt vad förut nämnts stode till förfogande för ifrågavarande försöksutgifter, kunde beräknas bli förbrukade under år 1952. Verksamheten komme emellertid att även efter nämnda tidpunkt medföra utgifter för en avsevärd tid framåt. Dessa utgifter, som huvudsakligen avsåge skogsforskningsinstitutets genetiska avdelning, kunde uppskattas till 38 000 kronor årligen. Man finge därför räkna med att denna avdelnings årsanslag för undersökningar m. m. längre fram borde höjas med nyssnämnda belopp.

Yttrandena. *Statskontoret* har anfört följande.

Vid anmälan för 1948 års riksdag av åtskilliga anslagsfrågor framhöll chefen för jordbruksdepartementet bland annat, att det ekonomiska läget nödvändiggjorde en strängt restriktiv prövning av utgifter för annan statlig eller statsunderstödd verksamhet än sådan, som vore av omedelbart produktionsfrämjande natur eller medförde omedelbart verkande besparingar. Dylika synpunkter måste anläggas bland annat på skogsvårdsstyrelsens verksamhet, som i stor utsträckning vore av sådan art, att den gäve resultat först i framtiden.

Den i föreliggande ärende berörda undersöknings-, försöks- och plantskoleverksamheten är uppenbarligen en verksamhet på mycket lång sikt. Med hänsyn härtill måste, även om verksamheten i och för sig kan anses värdefull, betänkligheter möta mot ett tillmötesgående av förslaget att för

ändamålet disponera en del av Bogesundsområdet, detta icke minst som byggnadsarbeten skulle erfordras i ungefär samma omfattning som om området disponeras för jordbruksändamål. Huruvida förutsättningar finnas att under den närmaste framtiden erhålla tillstånd till byggnationer för försöksverksamheten i fråga, undandraget sig för övrigt statskontorets bedömning.

Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna skäl medgiva upplåtelse till skogsforskningsinstitutet av de i ärendet berörda delarna av Bogesundsområdet för bedrivande därstädes av verksamhet för skogsvårdande ändamål, böra enligt statskontorets mening samtliga kostnader härför belasta prisutjämningsavgifterna för exporterade trävaror. Av dessa medel böra således ersättas icke enbart beräknade utgifter för åstadkommande av ett trädarkiv och för uppförande av vissa byggnader utan jämväl kostnaderna för den för verksamheten erforderliga marken, vilka kostnader bestritts genom ett särskilt investeringsanslag å kapitalbudgeten för innevarande budgetår.

Uppläsningsvis vill statskontoret meddela, att per den 26 november 1948 disponerats 624 800 kronor av det för skogsvårdande ändamål avsatta beloppet å 12 miljoner kronor samt att å diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter sagda dag kvarstodo odisponerade 2 057 557 kronor 88 öre.

Riksräkenskapsverket har anslutit sig till vad som föreslagits i fråga om villkoren för upplåtelsen.

Sveriges skogsägares riksförbund har till alla delar tillstyrkt ifrågavarande förslag. Förbundet har tillika uttalat att förbundet toge för givet, att fullt säkra garantier skulle givas för att försöksfältet komme att förbli intakt och oberoende av en eventuell framtida storstadsbebyggelse i trakten.

Sveriges skogsägareförbund har likaledes tillstyrkt framställningarna. Förbundet har därvid särskilt understrukit betydelsen ur såväl vetenskaplig som praktisk synpunkt av upplägandet av ett trädarkiv och anordnandet av fröplantager. Vidare har förbundet med stöd av erfarenheterna från verksamheten inom de enskilda organisationerna vitsordat, att för plantskoleverksamheten och den genetiska forskningen oundgängligen krävdes ett trädgårdshus med arbetslokaler samt växthus och bänk- och skugggårdar ävensom att en specialutbildad trädgårdsmästare måste vara bosatt på platsen.

Övningsskog för skogshögskolan.

I skrivelse den 20 januari 1949 ha *domänstyrelsen* samt *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* anhållit, att ett område om cirka 215 hektar av Bogesunds egendom måtte upplåtas till skogshögskolan såsom övningsskog. Området har närmare angivits å en vid skrivelsen fogad karta. Tillika har sistnämnda styrelse i särskild skrivelse samma dag hemställt, att till täckande av vissa kostnader i anledning av förslaget måtte för budgetåret 1949/50 anvisas sammanlagt i runt tal 33 700 kronor.

Såsom motivering av förevarande förslag har anförts i huvudsak följande.

För närvarande disponerar skogshögskolan särskilda övningsskogar å kronoparkerna Garpenberg, Klotten och Bjurfors. Under de fem terminer, då undervisningen är förlagd till Stockholm, saknar emellertid högskolan tillgång till en egen övningsskog. En intimare kontakt mellan den teoretiska

och den praktiska utbildningen vid studierna i Stockholm har därför länge varit ett önskemål.

Genom statens övertagande av Bogesund erbjuder sig ett tillfälle att i Stockholms omedelbara närhet få tillgång till en för skogshögskolan särdeles lämplig övningsskog. Representanter för skogshögskolans lärarråd ha besett Bogesunds egendom och därvid funnit, att det för skogshögskolan lämpligaste området är beläget öster och nordost om det område skogsforskningsinstitutet begärt få disponera såsom försöksfält. Området omfattar cirka 210 hektar övervägande produktiv skogsmark jämte cirka 4 hektar inägor, de sistnämnda tillhörande torpet Stensängen i områdets västra del intill Holmingeviken, samt ligger i kommunikationshänseende väl till genom att landsvägen från Stockholm till Vaxholm bildar gräns för området i dess nordöstra del. Inägorna vid Stensängen erbjuda gynnsamma förutsättningar för anläggandet av plantskoleförsök samt för kulturer med högvärdigt material. Det må även framhållas att enligt den för Bogesund uppgjorda restaureringsplanen föreslås igenplantering av dessa inägor.

Fördelen för skogshögskolan av att äga tillgång till ifrågavarande område såsom övningsskog höjes genom den nära kontakt, som härigenom erhålles med skogsforskningsinstitutets verksamhet å dess förenämnda försöksfält. En annan värdefull kontakt erhålles med skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län, därest dennas planer på att få disponera en närliggande del av Bogesunds skogar för en skogsvårdsgård komma att förverkligas. Därjämte skulle området utgöra ett synnerligen värdefullt komplement till befintliga övningsskogar, vilka äro belägna på kronoparker i Bergslagen och förete rätt ensartade naturförhållanden och skogsbrukstyper. Bogesundsområdet erbjuder en härifrån avvikande, omväxlande natur och skogen har tidigare ej underkastats rationell vård, vilket gör den mera instruktiv för sitt ändamål. Som ytterligare motiv kan anföras fördelen av att i högskolans närhet ha tillgång till en demonstrationsskog för besökande utlänningar. Slutligen kunna de studerandes examensuppgifter med fördel i viss omfattning förläggas till denna övningsskog liksom givetvis även lärarnas forskningsverksamhet.

Den föreslagna övningsskogen har förutsatts skola disponeras av skogshögskolan under samma former, som gälla för skogshögskolans övriga från kronoparker överlåtna övningsskogar. Skogshögskolan skulle alltså planlägga och så vitt möjligt även leda skogsvårdsåtgärderna, medan domänverket för dessas utförande skulle tillhandahålla behövlig arbetskraft och material. Avverkning och försäljning av virke skulle äga rum i domänverkets regi.

I framställningen har vidare anförts att det, om övningsskogen skulle kunna skötas rationellt, vore nödvändigt att disponera en skogsskoleutbildad person. Denne borde dels biträda vid övningar, dels efter anvisning leda de stämplings- och kulturarbeten samt andra skogsvårdande arbeten, som komme att bli erforderliga på övningsskogen. Enär revirets personal näppligen kunde ställas till förfogande för ändamålet i erforderlig utsträckning, syntes det ofrånkomligt, att härför skulle anställas en särskild person på skogshögskolans stat. Denne skulle då även tjänstgöra på högskolans andra övningsskogar, vilka nu av brist på personal ej kunde skötas på önskvärdt sätt, samt på högskolan vid bearbetning av material från fällarbetena å övningsskogarna, sammanställande av statistiska uppgifter från dessa etc.

Med hänsyn till de relativt höga kvalifikationer, som ifrågavarande person borde besitta, har såsom kompetenskrav ansetts böra uppställas utöver skogsskola även genomgång av statens skogsmästarskola. I anslutning härtill har föreslagits samma lönegradsplacering som för motsvarande tjänstemän vid statens skogsforskningsinstitut, nämligen Ce 19.

Vidare har föreslagits, att en enklare förläggning skulle uppföras å övningsskogen vid Stensängen. Denna förläggning skulle inrymma ett större arbets- och dagrum för de studerande samt ett mindre arbetsrum för lärare. Tillika borde av virke från den nuvarande ekonomibyggnaden uppföras en mindre byggnad som förvaringsplats för cyklar, redskap, plantor, etc. Den nuvarande bostadsbyggnaden kunde efter renovering användas som logi för studerande, som vore sysselsatta med examensuppgifter eller eljest önskade övernatta å skogen. En förutsättning för att Stensängen skulle kunna användas som förläggningsplats vore emellertid, att den nuvarande ofarbara vägen mellan Sundby och Stensängen, cirka en kilometer, iståndsattes och underhölles för biltrafik. Enär denna väg även syntes vara behövlig för uttransport av skogsprodukter, har denna fråga dock ansetts bäst kunna lösas genom domänverkets försorg.

Kostnaderna för genomförande av det nu återgivna förslaget ha beräknats på följande sätt. Till avlöning åt ett skogligt biträde i lönegrad Ce 19 har upptagits ett belopp av i runt tal 8 700 kronor och till resekostnads- och traktamentsersättning till denne 2 000 kronor. Ifrågavarande medel ha föreslagits skola anvisas under skogshögskolans avlönings- respektive omkostnadsanslag för budgetåret 1949/50. Kostnaderna för uppförande av förläggning vid Stensängen ha uppskattats till 15 000 kronor. Vidare har för anläggande av plantskolor m. m. å inägora vid Stensängen beräknats ett belopp av 8 000 kronor. Dessa kostnader, tillhopa 23 000 kronor, ha föreslagits skola anvisas i form av ett särskilt reservationsanslag för nästa budgetår. Slutligen må nämnas, att löpande driftskostnader vid utförande av stämplings- och andra skogsvårdsåtgärder utöver kostnaderna för nyssnämnda skogligen biträde förutsatts skola bestridas av domänverket. Sagda verk skulle även i vanlig ordning ombesörja avverkning och försäljning av det utstämplade virket.

I remissutlåtande den 9 februari 1949 har *riksräkenskapsverket* uttalat, att ifrågavarande förslag icke givit ämbetsverket någon anledning till erinran.

Skogsvårdsgård för skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län.

Förslaget. Den 15 oktober 1948 uppdrog Kungl. Maj:t åt skogsstyrelsen att i samråd med domänstyrelsen utreda möjligheterna att anlägga en skogsvårdsgård på Bogesunds egendom. I skrivelse den 12 januari 1949 har *skogsstyrelsen* efter samråd med domänstyrelsen framlagt förslag i ämnet. Förslaget innebär, att den nordöstra delen av egendomen skall upplåtas såsom

skogsvårdsgård till skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län och att ett belopp av 640 000 kronor skall anvisas till uppförande av undervisnings- och förläggningslokaler å gården. Det föreslagna området, som angivits omfatta en areal av omkring 468 hektar, har närmare utmärkts å en vid förslaget fogad karta. Vid förslaget har fogats en skrivelse i ämnet till skogsstyrelsen från skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län ävensom en av länsarkitekten S. Häggblom, Gävle, verkställd kostnadsberäkning.

Utlåtanden över förslaget ha avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket och byggnadsstyrelsen.

I sin skrivelse har skogsstyrelsen till en början motiverat behovet av den föreslagna skogsvårdsgården. Styrelsen har härvid framhållit den betydelse, som skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdsgårdar hade för den skogliga undervisningen och upplysningen, samt erinrat om att denna betydelse även understrukits av bland andra de sakkunniga för yrkesutbildning inom jordbruk och skogshantering i deras betänkande (SOU 1948: 49). Anskaffande och iordningställande av dylika gårdar finge anses vara en allmän angelägenhet. Det vore emellertid givet, att högklassiga skogsvårdsgårdar icke kunde mera allmänt komma i fråga inom de smärre länen, innan behov därav blivit klart styrkt. Sålunda syntes det icke för närvarande erforderligt att inom ett vart av Stockholms, Uppsala och Södermanlands län skulle uppföras en fullständig anläggning för kontinuerlig skoglig undervisning. Däremot vore det av behovet påkallat att för det större område, som ifrågasvarande tre län tillsammans bildade, skulle inrättas en högklassig skogsvårdsgård, där undervisning kunde bedrivas under alla årstider. Härvid syntes det naturligt att denna gård skulle förläggas till Stockholms län.

I detta sammanhang har skogsstyrelsen vidare erinrat om förenämnda sakkunnigas förslag att styrelsen skulle anordna och svara för fortbildningskurser för skogligt utbildade personer. Styrelsen har framhållit, att det för dylik kursverksamhet skulle vara av mycket stort värde, om styrelsen tidvis kunde disponera en skogsvårdsgård i Stockholms närhet, enär vissa samlingar och instrumentuppställningar funnes tillgängliga enbart i denna stad.

Såsom önskemål beträffande en skogsvårdsgård i Stockholms län har skogsstyrelsen uppställt centralt läge, relativt stor skogsmarksareal samt förläggnings- och skollokaler, som medgäve en kontinuerlig undervisningsverksamhet. Härjämte vore det önskvärt, att med skogsvårdsgården följde så litet jordbruk som möjligt, eftersom skogsvårdsstyrelsen icke gärna kunde driva jordbruk. Skogsstyrelsen har funnit, att nämnda önskemål i huvudsak kunde tillgodoses inom den angivna delen av Bogesunds egendom.

Beträffande formen för skogsvårdsstyrelsens disposition av området har skogsstyrelsen föreslagit, att den vanliga ordningen vid upplåtelse från domänstyrelsen till annan myndighet för särskilt ändamål av mark under statens domäners fond skulle tillämpas. Fonden borde sålunda årligen genom särskilt slatsanslag beredas ersättning för upplåtelsen enligt grunderna i prop. nr 158/1939. Denna upplåtelseform medförde den fördelen, att någon

definitiv gräns för området icke behövde omedelbart uppdragas. Härigenom bleve det möjligt att till en början låta upplåtelsen utöver vad i det föregående föreslagits gälla även vissa ytterområden, intill dess dessa exploaterats som tomtmark eller dylikt. Skogsstyrelsen har uttalat, att det syntes kunna överlåtas åt domänstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen att för varje år överenskomma om det område, som upplåtelsen skulle avse.

Vad angår övriga villkor för upplåtelsen har skogsstyrelsen anfört, att skogsvårdsstyrelsen borde äga fri dispositionsrätt till skogen å området. Skulle det befinnas lämpligt att lämna husbehovsvirke till domänverkets jordbruksarrendatorer från skogsvårdsgården, kunde särskild överenskommelse härom träffas mellan domänstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen. Vidare har skogsstyrelsen ansett upplåtelsen böra omfatta jakträtt, då undervisning i jaktvård kunde komma att meddelas å gården. Då fiskerättsförhållandena inom Bogesunds egendom icke vore helt reglerade, syntes upplåtelsen däremot i vart fall för den närmaste tiden icke böra omfatta fiskerätt. Å andra sidan borde vid regleringen av fiskerättsförhållandena inom egendomen i sin helhet även skogsvårdsgårdens önskemål om dylik rätt beaktas. Slutligen har skogsstyrelsen framhållit att det, i enlighet med vad som tillämpades vid andra upplåtelser av förevarande art, borde åligga skogsvårdsstyrelsen att svara för fullgörandet av den kronan enligt lagen om enskilda vägar åliggande väghållningsskyldigheten för det upplåtna området ävensom för de på detta belöpande skatterna.

I sin förberörda skrivelse till skogsstyrelsen har skogsvårdsstyrelsen föreslagit att de för skogsvårdsgården erforderliga byggnaderna skulle förläggas till Ladvik i nordvästra delen av området. Kostnaderna för dessa byggnader har skogsvårdsstyrelsen preliminärt beräknat till 700 000 kronor, därav i runt tal 640 000 kronor till uppförande av dels elevhemsbyggnad avsedd för 28 elever samt inrymmande även bostad för husmor, lärarrum m. m., dels en köks-, matsals- och skolbyggnad och dels en föreståndarbostad, samt 60 000 kronor för viss utrustning.

För sin del har skogsstyrelsen icke haft något att erinra mot att skogsvårdsgårdens byggnader förlades till Ladvik med hänsyn till de fördelar denna plats erbjöde främst i fråga om kommunikationer, oaktat detta innebure att byggnaderna skulle komma att ligga utanför det av skogsstyrelsen föreslagna området för gården. Ej heller har skogsstyrelsen gjort någon invändning mot de av skogsvårdsstyrelsen angivna byggnadskostnaderna, vilka befunnits skäliga i betraktande av nuvarande priser ävensom den byggnadsstandard som borde hållas. Då skogsvårdsstyrelsen icke hade möjlighet att finansiera byggnadernas uppförande, har skogsstyrelsen hemställt, att för ändamålet måtte anvisas ett särskilt anslag å 640 000 kronor. Däremot borde enligt styrelsens mening frågan om anvisande av medel till utrustning göras beroende av i vad mån skogsvårdsstyrelsens egna medel borde anlitas härför. Skulle eventuellt statsmedel erfordras för ändamålet, borde dessa anvisas från skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag. Med hänsyn till att ifrågakommande utrustning icke behövde anskaffas förrän tidigast un-

der budgetåret 1950/51, har skogsstyrelsen emellertid ansett detta spörsmål böra prövas först i samband med anslagsäskandena till skogsvårdsstyrelserna för sagda budgetår. Även frågan om personalförstärkning för skogsvårdsstyrelsen i anledning av nu framlagda förslag syntes behöva upptagas till behandling först i nämnda sammanhang.

Beträffande tidpunkten för upplåtelsen har skogsstyrelsen föreslagit, att överenskommelse därom borde träffas mellan domänstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen. Därvid syntes lämpligt, att mark för byggnadsplats skulle upplåtas snarast, så att byggnadsarbetena kunde igångsättas, samt att skogsmarken upplåtes först då byggnad för den för skogens skötsel erforderliga personalen kunde tagas i bruk.

Yttrandena. Statskontoret har i princip icke haft något att erinra mot den föreslagna upplåtelsen samt uttalat att kostnaderna för erforderliga nybyggnader å området i enlighet med propositionen nr 158/1939 borde uppföras å kapitalbudgeten under domänfonden. Härvid har ämbetsverket förutsatt, att inflytande avkastning från området skulle tagas i beräkning vid avvägningen av det av statsmedel utgående bidraget till skogsvårdsstyrelsens verksamhet. Emellertid har statskontoret tillika ansett det böra övervägas, huruvida icke det för skogsvårdsgården föreslagna nybygggnadsprogrammet med hänsyn till situationen på byggnadsmarknaden borde inskränkas eller helt ställas på framtiden. I sistnämnda fall skulle förslag i ämnet icke behöva föreläggas innevarande års riksdag.

Riksräkenskapsverket har framhållit, att den i ärendet ifrågasatta upplåtelseformen närmast vore tillämplig vid upplåtelse till statlig myndighet. Då emellertid skogsvårdsstyrelserna med hänsyn till den ställning de numera intogo i förhållande till statsverket kunde likställas med statliga myndigheter, syntes en upplåtelse i den form som föreslagits i budgettekniskt avseende kunna godtagas. Ur statsfinansiell synpunkt skulle det emellertid avseende verkets mening vara att föredraga att genom anvisande av anslag å riksstaten eller genom ianspråktagande av reserverade prisutjämningsavgifter för exporterade trävaror medel ställdes till förfogande för omedelbar avskrivning ur domänverkets räkenskaper av bokförda värdet för det område, som upplåtes till skogsvårdsstyrelsen.

Byggnadsstyrelsen har ur de synpunkter styrelsen hade att företräda icke funnit skäl till erinran mot upplåtelsen. Styrelsen har emellertid tillika framhållit, att den i avsaknad av ritningar över de föreslagna nybyggnaderna icke kunnat närmare granska byggnadskostnaderna.

Övningsplats för sjökrigsskolan.

Jag torde få erinra om att i förenämnda proposition nr 128/1948 även behandlades en framställning från chefen för sjökrigsskolan om att få disponera ett markområde om ca 135 hektar vid Sandviken mellan Frössvik och Röskär å Bogesunds egendom såsom övningsområde för skolan. Därvid ut-

talade min företrädare i ämbetet, att med den ifrågasatta upplåtelsen borde anstå, till dess frågan om indragning av flygflottiljen vid Hägernäs blivit avgjord samt att, därest vid Hägernäs lämpliga områden för skolan icke erbjöde sig, ärendet borde upptagas till förnyad prövning.

I skrivelse den 26 november 1948 har nu *arméns fortifikationsförvaltning* hemställt, att berörda område, vilket närmare utmärkts å en vid skrivelsen fogad karta, utan ersättning skulle upplåtas för angivna ändamål. Till motivering av framställningen har anförts följande.

Med anledning av vad i prop. nr 128/1948 uttalats hemställde chefen för sjökrigsskolan hos chefen för Roslagens flygflottilj om yttrande, huruvida för ändamålet lämpligt område funnes å flygvapnet tillhörig mark vid Hägernäs. Av flottiljchefens yttrande, vilket sedermera bekräftats av chefen för flygvapnet, framgår, att det av flygvapnet disponerade markområdet vid Hägernäs på grund av dess ringa areal och med hänsyn till omgivande bostadsbebyggelse över huvud taget icke är lämpligt såsom övningsområde för sjökrigsskolan, vilket gäller även sedan flygflottiljen omändrats till radar-skola och stamflygförarskola. Under återopande härav har skolchefen hos chefen för marinen hemställt, att denne måtte utverka, att det föreslagna området upplåtes till sjökrigsskolans disposition. Chefen för marinen har därefter överlämnat ärendet till fortifikationsförvaltningen för handläggning och därvid anhållit, att då den av sjökrigsskolan disponerade övningsterrängen på grund av påbörjad och planerad bebyggelse icke längre kunde anses uppfylla rimliga anspråk på en övningsplats av här avsett slag, åtgärder måtte vidtagas för att området snarast möjligt skulle kunna tagas i bruk av sjökrigsskolan.

Sjökrigsskolan disponerar för närvarande för övningar två i enskild ägo varande områden om 51,2 och 2,9 hektar belägna i Näsby centralpark och Viggbyholm. Tillståndet att begagna de två områdena gäller endast intill dess marken skall styckas för bostadsbebyggelse. Då exploatering av vissa delar av marken redan påbörjats, har det blivit angeläget att snarast möjligt skaffa ett nytt övningsområde för utbildning i handvapen- och fälttjänst. Verkställda undersökningar ha givit vid handen, att ifrågavarande område under kronoegendomen Bogesund är det för ändamålet lämpligaste bland annat på grund av tillgången till en relativt lång och för landstigningsövningar lämplig strand. Den totala arealen utgör ca 135 hektar, varav ca 15 hektar bestå av åker och äng och ca 120 hektar av skogsmark. Området är avsett att huvudsakligen användas för skjututbildning (fältskjutning med handvapen), handvapentjänst, sprängtjänst, landstigningsövningar, fälttjänst (biväckering, orientering m. m.) samt simning och rekreation. Med utgångspunkt från nuvarande förhållanden torde övningar komma att bedrivas med högst 200 man i sänder och skjutning skulle i regel förekomma minst en gång varje vecka året om. Hinder skulle icke behöva föreligga mot att under tiden mellan skjutövningarna utnyttja inägojorden såsom bete. Stängsel skulle icke uppföras omkring området. Därest icke några av de byggnader, som finnas å området östra del, kunna få disponeras för skolans räkning, torde därå böra uppföras ett enkelt förrådshus och en värmestuga, varjämte en brygga skulle anläggas vid Sandviken.

För egen del får fortifikationsförvaltningen framhålla, att det med hänsyn till svårigheten att för rimliga kostnader erhålla lämpligt övningsområde för sjökrigsskolan synes synnerligen önskvärt att, sedan Bogesunds egendom förvärvats av kronan, för övningarna erforderligt område om möjligt upplåtes å egendomen tillhörig mark. Det av chefen för sjökrigsskolan

föreslagna området synes väl lämpat för ändamålet. Vad angår villkoren för upplåtelsen torde det böra uppdragas åt domänstyrelsen och fortifikationsförvaltningen att träffa avtal därom.

Riksräkenskapsverket har i remissutlåtande den 9 februari 1949 anför, att man beträffande formen för ifrågavarande upplåtelse kunde välja närmast mellan två olika alternativ. Antingen kunde förvaltningen av området överflyttas till fortifikationsförvaltningen och området i samband därmed överföras till försvarets fastighetsfond, eller kunde upplåtelsen ordnas på sätt i ärendet föreslagits. Ämbetsverket har förklarat sig icke ha något att erinra mot sistnämnda alternativ.

Fortsatt upprustning av Bogesund.

Slutligen har *domänstyrelsen* i skrivelse den 27 november 1948 hemställt, att för fortsatt upprustning av Bogesunds egendom måtte för budgetåret 1949/50 anvisas ett reservationsanslag av 500 000 kronor. Vid sin beräkning av medelsbehovet har styrelsen tagit hänsyn till de ändringar i den av Bogesundsutredningen uppgjorda upprustningsplanen, som ett genomförande av förslagen att inrätta en försöksgård å egendomen och att upplåta ett område därstädes till försöksfält åt skogsforskningsinstitutet skulle medföra. Styrelsen har sålunda räknat med, att endast följande brukningsenheter skulle kvarstå under styrelsens förvaltning, nämligen Tenö, Bullerholmen, Broknäs, Nibble, Gåsvik, Ut-Eke, Ådalen och Frössvik. Vidare har styrelsen förutsatt, att det för innevarande budgetår till upprustning av Bogesund anvisade anslaget å 1 000 000 kronor skulle komma att helt disponeras under budgetåret.

Med nu angivna utgångspunkter har domänstyrelsen uppgjort följande specifikation av det äskade anslagsbeloppet.

Gåsvik

Nybyggnad av arrendatorsbostad	38 000	
Nybyggnad av djurstallar	31 000	
Ombyggnad av lada	10 000	
Nybyggnad av vagn- o. redskapsbod	10 000	
Konservering av parstuga	4 000	
Vatten och avlopp	8 000	101 000

Nibble

Nybyggnad av ekonomibyggnad	46 000	
Nybyggnad av vagn- o. redskapsbod	10 000	
Vatten och avlopp	9 000	65 000

Sundby

Ombyggnad av arrendatorsbostad	30 000	
Vatten och avlopp	9 000	39 000

Adalen

Ombyggnad av arrendatorsbostad	23 000	
Nybyggnad av djurstallar	10 000	
Ombyggnad av lada	5 000	15 000
Nybyggnad av vagn- o. redskapsbod	8 000	
Vatten och avlopp	7 000	53 000

Tenö

Reparation av arrendatorsbostad	10 000	
Vatten och avlopp	4 000	
Reparation av driftsbyggnaden	1 800	15 800

Ut-Eke

Reparation av arrendatorsbostad	25 000	
Vatten och avlopp	2 000	27 000
Elektrifiering av nämnda gårdar ävensom Frössvik och Broknäs Skogsarbetarbostäder och en kronojägarbostad i huvudsak enligt Bogesundsutredningens förslag		85 000
Vägarbeten		75 000

I runt tal summa kronor 500 000.

Departementschefen.

Vad först angår förslaget om att inrätta en försöksgård å Bogesund torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t tidigare denna dag på min hemställan beslutat uppdraga åt lantbruksstyrelsen och statens lantbruksförsök att utarbeta en plan för den fortsatta utbyggnaden av försöksgårdsverksamheten. Därvid skulle bland annat prövas lämpligheten av att till Bogesund förlägga en försöksgård av nu ifrågasatt typ. I avbidan på resultatet av denna utredning torde ställning nu icke böra tagas till sagda förslag.

De framställningar, som gjorts om upplåtande av vissa delar av Bogesund för olika skogliga ändamål, synas alla väl motiverade. Med hänsyn till den stora betydelse, som skogsforskningsinstitutets verksamhet har, finner jag det sålunda angeläget, att institutets behov av ett försöksfält i närheten av Stockholm skall bli tillgodosett. Även det trädarkiv, som skulle ingå i detta försöksfält, synes kunna bli av stor betydelse för skogsnäringen. Jag anser det vidare önskvärt, att skogshögskolan skall äga använda viss del av skogsmarken å egendomen såsom övningsskog, då utbildningen därigenom torde kunna effektiviseras. Genom att förlägga en skogsvårdsgård till Bogesund synes man slutligen kunna på ett tillfredsställande sätt lösa problemet att finna en fast förläggningsplats för den skogliga upplysnings- och undervisningsverksamheten inom Stockholms län. En dylik skogsvårdsgård torde dessutom, såsom skogsstyrelsen framhållit, även kunna få stor betydelse för sagda verksamhet inom Uppsala och Södermanlands län.

Jag kan alltså i princip ansluta mig till samtliga dessa i skogsvårdens intresse framlagda förslag.

Vad härefter angår frågan om övningsområde för sjökrigsskolan har det numera visat sig, att det av flygvapnet disponerade markområdet vid Hägernäs icke lämpar sig för detta ändamål. Av den förebragta utredningen framgår vidare, att även andra förslag till lösning av förevarande spörsmål varit på tal men av olika anledningar måst förkastas. Under sådana omständigheter har jag intet att erinra mot att området vid Sandviken mellan Frössvik och Röskär å Bogesunds egendom tages i anspråk för att tillgodose sjökrigsskolans behov av mark för övningsändamål.

Det område, som föreslagits skola upplåtas för sistnämnda ändamål, sammanfaller emellertid delvis med det område, vilket skogsforskningsinstitutet önskar disponera som försöksfält. En jämkning av de ifrågasatta gränserna för dessa områden blir därför nödvändig.

Jag torde få erinra om att min företrädare i ämbetet i propositionen nr 128/1948 uttalade, att förvaltningen av Bogesunds egendom tills vidare borde få kvarligga hos domänstyrelsen, vilken den 30 mars 1946 av Kungl. Maj:t förordnats att taga egendomen i besittning för kronans räkning. Någon erinran häremot gjordes ej av riksdagen. Denna beviljade jämväl de i propositionen begärda anslagen för budgetåret 1948/49, nämligen å kapitalbudgeten under statens domäners fond ett investeringsanslag å 12 900 000 kronor för inlösen av egendomen samt å driftbudgeten under nionde huvudtiteln ett reservationsanslag för iståndsättande av egendomen å 1 000 000 kronor.

Ett genomförande av de här förordade förslagen om upplåtelse av vissa delar av egendomen torde ej böra föranleda någon ändring i fråga om förvaltningen av egendomen i övrigt. För de upplåtna områdena torde ersättning till domänfonden böra utgå enligt de grunder, som angivits i propositionen nr 153/1939.

Enligt vad i ärendet anförts disponerar skogsforskningsinstitutet medel till bestridande av utgifterna under de närmaste åren för verksamheten vid det föreslagna försöksfältet, med undantag för kostnaden för anläggande av ett trädarkiv. För detta ändamål har ett belopp av 125 000 kronor ansetts erforderligt. Vidare har beräknats ett belopp av 260 000 kronor till uppförande och reparation av nödvändiga byggnader och hägnader å försöksfältet. Kostnadsberäkningarna synas böra godtagas. Inrättandet av trädarkivet torde, såsom styrelsen för skogshögskolan och skogsforskningsinstitutet framhållit, få anses vara en åtgärd av sådan beskaffenhet, att kostnaderna därför böra kunna bestridas ur diversemedelsfonden för prisutjämningsavgifter. Enligt vad jag inhämtat har chefen för folkhushållningsdepartementet för avsikt att upptaga detta spörsmål i ett senare sammanhang. Engångskostnaderna för uppförande och reparation av vissa byggnader och hägnader å försöksfältet torde däremot böra bestridas från ett särskilt reservationsanslag å driftbudgeten, benämnt Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund. Dessa kost-

nader torde, såsom föreslagits, böra fördelas på tre år. Enligt vad institutet under hand uppgivit erfordras under nästa budgetår icke högre anslag för ändamålet än 30 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att Bogesundsutredningen i sitt i propositionen nr 128/1948 anmälda betänkande beräknat utgifterna för att upprusta byggnaderna å Holminge och Röskär för jordbruksändamål till sammanlagt 245 000 kronor. Ett genomförande av nu förevarande förslag skulle alltså, såvitt angår byggnadsverksamheten å brukningsdelarna, medföra blott en obetydlig kostnadsökning i förhållande till förstnämnda alternativ.

Jag har ej heller något att erinra mot skogshögskolans framställning om anslag å 23 000 kronor för utförande av vissa byggnadsarbeten m. m. å övningsskogen vid Stensängen. Beloppet torde böra upptagas å driftbudgeten för nästa budgetår under ett särskilt reservationsanslag, benämnt Skogshögskolan: Byggnadsarbeten å övningsskog vid Bogesund. Däremot är jag icke för närvarande beredd att tillstyrka förslaget, att vid högskolan skulle anställas ett skogligt biträde i lönegrad Ce 19 med huvudsaklig uppgift att sköta den nya övningsskogen. Tills vidare torde skötseln av denna skog kunna ordnas med anlåtande av högskolans tillgängliga resurser.

Vad angår framställningen om anslag till uppförande av byggnader å den planerade nya skogsvårdsgården torde det väl, om denna skogsvårdsgård skall komma till stånd, bliva nödvändigt att anslag av statsmedel beviljas för ändamålet. Med hänsyn till omfattningen av dessa byggnadsarbeten kan jag dock icke tillstyrka, att medel nu skola anvisas härför. Under sådana förhållanden torde även böra anstå med upplåtandet av den mark, som är avsedd att ingå i skogsvårdsgården. Riksdagens medgivande torde böra inhämtas till de i det föregående föreslagna upplåtelseerna av mark till skogsforskningsinstitutet, skogshögskolan och sjökrigsskolan. Likaså torde redan nu böra begäras dylikt medgivande till att vid lämplig tidpunkt till skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län upplåta den för berörda skogsvårdsgård avsedda marken. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, vederbörande myndigheter att meddela närmare bestämmelser rörande tidpunkten för upplåtelseerna ävensom beträffande övriga villkor för desamma. I samband därmed torde även spörsmålet om den närmare gränsdragningen mellan det område, som bör disponeras av skogsforskningsinstitutet, och det område, som bör upplåtas såsom övningsområde för sjökrigsskolan, få upptagas till avgörande.

Den under innevarande budgetår påbörjade upprustningen av Bogesunds egendom torde böra fortsättas under nästa budgetår. För detta ändamål har domänstyrelsen begärt ett anslag å 500 000 kronor. Även sedan de förbättringsåtgärder vidtagits, för vilka medel anvisades år 1948, återstå betydande brister att avhjälpa å egendomen. Jag finner det angeläget att detta skall ske snabbt och har intet att erinra mot de belopp som domänstyrelsen beräknat för ändamålet. Med hänsyn till de här föreliggande speciella om-

ständigheterna torde, i likhet med vad som gällt under innevarande år, kostnaderna allenast förskottsvis bära bestridas från domänfonden och denna därefter erhålla ersättning för desamma genom ett särskilt reservationsanslag, benämnt Ersättning till statens domäners fond för utgifter för inståndsättande av Bogesunds egendom.

Beträffande den fortsatta upprustningen torde jag här få erinra om att domänstyrelsen i sina nu framlagda kostnadsberäkningar utgått från att förslaget att inrätta en försöksgård å Bogesund skulle genomföras. Några medel för upprustning av de delar av egendomen, som beröras av detta förslag, ha därför icke inräknats i det begärda anslaget. Såsom jag förut anfört har jag emellertid icke ansett mig nu kunna tillstyrka nämnda förslag. Då såsom en följd härav sagda delar av Bogesund tills vidare bära förvaltas av domänstyrelsen på samma sätt som för närvarande, kunna upprustningsåtgärder bliva erforderliga jämväl därstädes. Härvid bör dock givetvis iakttagas att inga åtgärder vidtagas, som kunna föregripa det slutliga ställningstagandet till frågan om försöksgårdens förläggning. Någon ökad medelsanvisning för upprustning av Bogesund i anledning av vad nu anförts torde icke vara erforderlig.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna vad i det föregående anförts angående upplåtelse av vissa delar av Bogesunds egendom till skogshögskolan, statens skogsforskningsinstitut, skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län samt sjökrigsskolan;

2) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Skogshögskolan: Byggnadsarbeten å övningskog vid Bogesund* ett reservationsanslag av 23 000 kronor,

b) till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å försöksfält vid Bogesund* ett reservationsanslag av 30 000 kronor, samt

c) till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för inståndsättande av Bogesunds egendom* ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hanns Otto Düselius.